

Comparative Comparison of "Kamal al-Din" and "Revelation of John" About the Promised Features of the end of Time with the Approach of evaluating Jack Smith's Mahdiphobia Theory

- Fathiyeh Fattahizadeh** Professor of the Department of Quranic and Hadith Sciences, Alzahra University (S), Tehran, Iran
- Maryam Ahadian** Post Doctoral Rise Rcher of Quran and Hadith Sciences, Alzahra University, Tehran, Iran
- Saeid Bakshi** Assistant Professor of Allameh Tabataba'i University, Tehran, Iran

Abstract

The theory of adaptation of the antichrist symbol to the Islamic-Shiite savior seeks to prove the complete conflict between the views of Islam and Christianity about the end of time. Considering the great efforts of the owners of this theory in developing this view in Christianity and Islamophobia and Shiaphobia in Western societies, it is necessary to examine this theory and explain its problems. In order to evaluate this theory, the book "Kamaluddin" from Shiite sources and the book "Revelations of John" from Christian sources were analyzed using the method of content analysis. The findings of the research show that, contrary to the claim, there are many differences between the Shia savior and the antichrist of the Bible, and a significant convergence and alignment between the Shia savior and the Christian savior. Among the methodological errors of this theory is the failure to refer to authentic traditions and authentic Shiite sources, and the selective presentation of supporting evidence and ignoring the opposing evidence. Also, this point of view is based on an imaginary interpretation of the Holy Bible and cannot be attributed to it just by a partial analogy.

Keywords: Mahdiphobia, Jack Smith, anti-Christ, Savior, Kamal-ad-Din, Revelation of John.

—Corresponding Author: maryam.ahadian@yahoo.com

How to Cite: Fattahizadeh, F., Ahadian, M., Bakshi, S. (2024). Comparative Comparison of "Kamal al-Din" and "Revelation of John" About the Promised Features of the end of Time with the Approach of evaluating Jack Smith's Mahdiphobia Theory. *Biannual Journal of Research in Shi'a Comparative Theology*. 5 (8). 37-70. DOI: 10.22054/jcst.2024.80784.1173

Introduction

The theory of adaptation of the antichrist symbol to the Islamic-Shiite savior seeks to prove the complete conflict between the views of Islam and Christianity about the end of time. In such a way that he introduces the savior of Islam as the anti-savior of Christianity and considers the final war between good and evil to be the result of their confrontation.

Literature Review

The initial roots of this view were first proposed by Philip Goodman, and then by people such as Cantrell, Ralph Stice, Joel Richardson, and James Stone with the books "From 9/11 to 666: The Convergence of Current Events, Biblical Prophecy, and the Islamic Perspective." Mahdi Menji has been stolen", "Islamic Antichrist", "Twelfth Imam" and "Islamic Apocalypse" defended this belief and presented the antichrist as the savior of Muslims. Then Jack Smith completed this theory in the book "Islam, the Cloak of the Anti-Christ" by examining the Shia texts and applied the Shia savior to the Anti-Christ. Considering the frequent promotion of this theory in the Christian Zionist media and the efforts of its experts in developing this view in Christianity and Islamophobia and Shiaphobia in Western societies, it is necessary to review what Jack Smith has reviewed in his book with a scientific and accurate method. It should be investigated and compared with his results in order to measure the accuracy of his theory in applying the anti-Christ to the savior of the Shiites. Therefore, it is necessary to identify the characteristics of the Savior in Shiite sources and the characteristics of the Savior and the Antichrist in the Bible, and to explain the extent of their commonality and difference in the Shiite and Christian sources, and based on them, the problems of Jack Smith's research method in the adaptation of the Antichrist of the Bible The sacredness of the Shia savior should be determined. For this purpose, the book of Kamal al-Din was selected from Shia sources and the book of John's revelation from Christian sources, analyzed by content analysis method and based on that, Jack's theories were evaluated and his research method and the flaws in it were explained. The content analysis method is a scientific method to interpret the text, and the results obtained through it are highly

reliable. The steps of this method are: putting narratives in the table, converting related elements in a narrative into themes and concepts, categorizing themes and modeling and presenting the results.

Methodology

Content Analysis.

Results

The findings of the research show that, contrary to the claim, there is a significant convergence between the savior of Islam and the savior of Christianity, the most significant of which is the formation of government and the establishment of justice on earth. Also, there are many differences between the Shiite savior and the antichrist of the Bible, the most important of which is the difference in the duration of the rule, ruling the earth with a corrupt system and forcing people to worship themselves, by the antichrist, in contrast to establishing a system based on divine commands and orders and gathering all People are centered around monotheism by the Savior. There are many methodological errors in Jack Smith's Islamic anti-Christ theory, the most important of which is the failure to cite authentic traditions and authentic Shia sources, including his claims about the Imam's residence in the Jamkaran well and the emergence from there, the attack on Israel, and the cancellation Jizya and the killing of all non-Muslims in the Mahdi's government, while none of these things are mentioned in the Shiite sources. Selective presentation of supporting evidence and hiding and ignoring information and opposing evidence, or in other words, clinging to a small part of narrations and ignoring narrations that contradict the idea of "Islamic Antichrist" are other methodological problems of Jack Smith. Also, this view is based on an imaginary interpretation of the Bible, and it cannot be attributed to it simply by a partial analogy.

مقایسه تطبیقی «کمال الدین» و «مکاشفه یوحنا» درباره ویژگی های موعود آخرالزمان با رویکرد ارزیابی نظریه مهدی هراسی جک اسمیت

استاد گروه علوم قرآن و حدیث، دانشکده الهیات، دانشگاه الزهراء(س)، تهران،
ایران

فتحیه فتاحی زاده ID

پژوهشگر پسادکتری علوم قرآن و حدیث، دانشکده الهیات، دانشگاه
الزهراء(س)، تهران، ایران

مریم احدیان * ID

استادیار دانشگاه علامه طباطبائی، تهران، ایران

سعید بخشی ID

چکیده

نظریه انطباق نماد ضد مسیح بر منجی اسلامی-شیعی در پی اثبات تعارض کامل دیدگاه اسلام و مسیحیت درباره آخرالزمان است. با توجه به تلاش بسیار صاحبان این نظریه در توسعه این دیدگاه در مسیحیت و اسلام هراسی و شیعه هراسی در جوامع غربی، بررسی این نظریه و تبیین اشکالات آن ضروری است. جهت سنجش این نظریه، کتاب «کمال الدین» از منابع شیعی و کتاب «مکاشفات یوحنا» از منابع مسیحی با روش تحلیل محتوا بررسی شد. یافته های پژوهش نشان می دهد برخلاف ادعای مطرح شده، تمایزات بسیاری میان منجی شیعه و ضد مسیح کتاب مقدس و هم گرایی و هم سوئی قابل توجهی میان منجی شیعه و منجی مسیحیت وجود دارد. از جمله خطاهای روش شناختی این نظریه عدم استناد به روایات معتبر و منابع اصیل شیعی و ارائه گزینشی شواهد موافق و نادیده گرفتن شواهد مخالف است. همچنین این دیدگاه بر اساس تفسیر ظنی از کتاب مقدس شکل گرفته است و به صرف مشابهتی جزئی نمی توان قائل به آن شد.

کلیدواژه ها: مهدی هراسی، جک اسمیت، ضد مسیح، منجی، کمال الدین، مکاشفه یوحنا.

پروژه نگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

نزدیک دو دهه پیش نظریاتی در میان صاحب‌نظران مسیحی پروتستانی شکل گرفته است که وجه مشترک آن‌ها تقابل نهایی نیروهای خیر به سرپرستی مسیح با نیروهای شر به رهبری ضد‌مسیح در آینده‌ای نزدیک است. یکی از این دیدگاه‌ها، تطبیق نماد شر بر جهان اسلام و انطباق نماد ضد‌مسیح بر منجی اسلامی است. این دیدگاه در پی اثبات تعارض کامل دیدگاه اسلام و مسیحیت در مورد آخرالزمان است؛ به گونه‌ای که منجی اسلام را، ضدمنجی مسیحیت معرفی کرده و جنگ نهایی خیر و شر را حاصل تقابل آن‌ها می‌داند. ریشه‌های آغازین این نگرش نخستین بار توسط فیلیپ گودمن مطرح شد (Goodman, 1993) و سپس کانترل با کتاب «مهدی منجی به سرقت رفته» (Cantrell, 2004) رالف استایس با کتاب «از یازده سپتامبر تا ۶۶۶: همگرایی رویدادهای جاری، پیشگویی‌های کتاب مقدس و دیدگاه اسلام» (Ralph W. Stice, 2005) جوئل ریچاردسون با انتشار کتاب «ضد‌مسیح اسلامی» (Richardson, 2009) و روزنبرگ با رمان «امام دوازدهم» (Rosenberg, 2010) و جیمز استون با کتاب «آخرالزمان اسلامی» (Stone James, 2012) به دفاع از این ایده برخاستند و مصداق ضد‌مسیح را منجی مسلمانان معرفی کردند. سپس کشیشی اوانجلیست به نام جک اسمیت این نظریه را در کتاب «اسلام، ردای ضد‌مسیح» با بررسی متون شیعه تکمیل کرد و منجی شیعه را به ضد‌مسیح تطبیق داد^۱ (Smith, 2011).

این نظریه به‌طور مکرر در رسانه‌های وابسته به جریان صهیونیست مسیحی و مسیحیت اوانجلیستی تبلیغ می‌شود و صاحب‌نظران آن درصدد توسعه این دیدگاه در مسیحیت و اسلام هراسی و به‌خصوص شیعه هراسی در جوامع غربی هستند، بنابراین لازم است آنچه جک اسمیت در کتابش بررسی کرده است مجدداً با یک روش علمی و دقیق بررسی و با نتایج وی مقایسه شود تا میزان صحت و سقم نظریه وی در تطبیق ضد‌مسیح بر منجی شیعیان

---

۱. جک اسمیت (Jack Smith) از جمله نویسندگانی است که با نوشتن کتاب «اسلام، ردای ضد‌مسیح» و مدیریت چندین سایت از جمله (<http://www.jacksmithprophecy.org> <http://whenthepiecesfit.org>)، تلاش دارد نگاه اسلام به آخرالزمان را خطرناک و مخالف دیدگاه مسیحیان جلوه دهد. او که ظاهراً کشیشی اوانجلیستی بوده و خود را مفسر کتاب مقدس می‌خواند، اطلاعاتی نیز در مورد منجی گرایبی اسلامی و به ویژه نگاه شیعه به مهدویت دارد (ر.ک: دهقانی آرانی، ۱۳۹۶).

سنجیده شود.

بنابراین پرسش‌های پژوهش به شرح ذیل می‌باشد:

۱- ویژگی‌های منجی در منابع شیعی و ویژگی‌های منجی و ضد‌مسیح در کتاب مقدس چیست؟

۲- میزان اشتراک و افتراق مؤلفه‌های فوق در منابع شیعی و مسیحی به چه صورت است؟

۳- اشکالات روش پژوهش جک اسمیت در انطباق ضد‌مسیح کتاب مقدس بر منجی شیعه چیست؟

جهت دستیابی به پاسخ پرسش‌های فوق، کتاب کمال‌الدین از منابع شیعی و کتاب مکاشفه یوحنا از منابع مسیحی انتخاب شده و مضامین مربوط به مؤلفه‌های منجی در منابع شیعی و مضامین مربوط به منجی و ضد‌مسیح در مکاشفه یوحنا با روش تحلیل محتوا بررسی و بر اساس آن نظریات جک ارزیابی و روش پژوهش وی و ایرادات وارد بر آن تبیین می‌شود.

علت انتخاب این کتاب‌ها بدین جهت است که کتاب کمال‌الدین یکی از سه منبع^۱ روایی معتبر شیعه در موضوع مهدویت بوده که بیشترین تعداد روایات را در خود جای داده^۲ و کتاب مکاشفه یوحنا نیز شاخص‌ترین منبع پیشگویی رویدادهای آخرالزمان در عهد جدید است که جک اسمیت نیز بیش از ۱۰۰۰ ارجاع به این کتاب داشته است.

در پیشینه تحقیق دو دسته پژوهش وجود دارد: پژوهش‌های تطبیقی مؤلفه‌های آخرالزمانی در اسلام و مسیحیت و دوم پژوهش‌هایی که در جهت بررسی نظریه «ضد‌مسیح اسلامی» انجام شده است. از مهم‌ترین پژوهش‌های تطبیقی می‌توان به «بررسی تطبیقی پیشگویی‌های آخرالزمان در اسلام، یهودیت و مسیحیت» (هدایتی، نورانی، ۱۳۹۵) و «دجال‌شناسی تطبیقی در الهیات اسلامی و مسیحی» (امامی جمعه، جهان‌احمدی، ۱۳۸۹) اشاره کرد. برخی پژوهش‌هایی که در جهت بررسی نظریه ضد مسیح اسلامی انجام شده است عبارت‌اند از: «بررسی پیشگویی‌ها درباره تقابل یا توافق مهدی و مسیح از دیدگاه اسلام و مسیحیت» (مقری، نواب، ۱۳۹۶) «بررسی و نقد دیدگاه‌های جوئل ریچاردسون در

۱. دو منبع دیگر عبارت است از کتاب الغیبه نعمانی و الغیبه شیخ طوسی

۲. کتاب الغیبه نعمانی و الغیبه شیخ طوسی نزدیک ۵۰۰ روایات و کتاب کمال‌الدین بیش از ۶۰۰ روایت را دربردارد.

زمینه مهدویت» (یوسفیان، دهقانی آرانی، ۱۳۹۴) و «بررسی و نقد نظرات «ضد مسیح اسلامی» و «اسلام، ردای ضد مسیح» در تطبیق ضد مسیح بر منجی اسلامی» (شاکری زواردهی، دهقانی آرانی، ۱۳۹۵). در این پژوهش‌ها میزان اشتراک مسائل آخرالزمانی در اسلام و مسیحیت به صورت کلی و پراکنده و بدون محدود کردن منابع بررسی شده و نظریه ضدمسیح اسلامی نیز تنها با بررسی برخی شواهد آن ارزیابی و نقد شده است. از این رو می‌توان گفت، پژوهش حاضر، علاوه بر بررسی شواهد و مستندات این نظریه از جهت تبیین و تحلیل محتوای احادیث مهدویت در منابع معتبر شیعی و همچنین تحلیل مهم‌ترین بخش پیشگویی کتاب مقدس و استفاده از نتایج حاصل از آن در بررسی نظریه جک اسمیت از نوآوری برخوردار است.

۱- روش تحلیل محتوا

روش تحلیل محتوا روشی علمی برای تفسیر متن است که نتایج به دست آمده از طریق آن، دارای اعتبار بالایی است. این شیوه، از جمله روش‌های تحقیقی است که در حوزه علوم انسانی کاربرد دارد و در حقیقت فن پژوهش عینی، اصولی و کمی به منظور تفسیر و تحلیل محتوا است و تفکر بنیادی آن قرار دادن اجزای یک متن در مقولاتی است که از پیش تعیین شده‌اند (باردن، ۱۳۷۵، ۲۱۱). به عبارت دیگر تحلیل محتوا روشی است که به منظور دستیابی به ویژگی‌های مختلف پیام، دیدگاه‌ها و اندیشه‌های صادرکننده پیام، علل صدور پیام و آثار آن، برای تجزیه و تحلیل عینی و منتظم پیام‌های مختلفی که از طرق گوناگون مبادله می‌شوند، به کار می‌رود (عزتی، ۱۳۷۶، ۲۳۰-۲۳۱). مزیت‌های خاص این روش عبارت‌اند از: استناد دقیق و استفاده آسان به طوری که به کارگیری آن به تخصص ویژه‌ای نیاز ندارد؛ و بخش عمده‌ای از اطلاعات لازم برای شناسایی در آن جمع‌آوری شده‌اند. مراحل این روش به ترتیب عبارت‌اند از: قرار دادن روایات در جدول، تبدیل عناصر مرتبط در یک روایت به مضامین و مفاهیم، مقوله‌بندی مضامین و مدل‌سازی و ارائه نتیجه (کرپیندورف، ۱۳۷۸، ۳۵).

۲- علل مهدی‌هراسی در غرب

اوج‌گیری نفوذ و اقبال به اسلام در سراسر جهان به ویژه جهان غرب، پیروزی انقلاب اسلامی و

تأثیر گذاری عمیق آن بر جنبش های آزادی خواه و ظلم ستیز در جهان و معرفی مهدویت به عنوان الگوی نظام آرمانی از جانب اسلام و تهدید شدن منافع استعماری غرب بر اساس اقبال به این آموزه اسلامی، از مهم ترین علل پررنگ شدن مهدی پژوهی و مهدی ستیزی در غرب می باشد. پیروزی انقلاب اسلامی در ایران با شعارهای منجی گرایانه و اهدافی ضد استعماری نوع نگاه و رویارویی غرب به مهدویت را تغییر داد. دلیل اول آن از شعارها و اهداف انقلاب نشأت می گیرد که در صدد تلاش برای آمادگی ظهور امام عصر (عج) است و دلیل دوم، به گسترش انقلاب اسلامی در جهان اسلام و همچنین تأثیر گذاری آن در جنبش های آزادی خواهانه جهان در راستای مخالفت با نظام های ظالمانه بازگشت دارد (دهقانی آرانی، ۱۳۹۹، ۱۲۰-۱۲۵). در حقیقت انقلاب اسلامی ایران با تأثیر پذیری از آموزه مهدویت ایدئولوژی های رقیب و جریان های فکری همچون سوسیالیسم و لیبرالیسم را از سر راه برداشت و پس از چهارده قرن اسلام ناب، تشیع حقیقی و آرمان هایی همچون مردم سالاری دینی، عدالت و خدا گرایی را زنده و پیروان ادیان تحریف شده را به دین اسلام دعوت کرد و به مستضعفان عالم نوید پیروزی بر استکبار جهانی را داد (ر.ک: حیدری، ۱۳۸۳، ۵۸؛ الهامی نیا، ۱۳۸۲، ۱۰۲).

بدین جهت پژوهش های غریبان در موضوعات مرتبط با مهدویت پس از پیروزی انقلاب اسلامی ایران افزایش قابل ملاحظه ای داشته است به طوری که تعداد محققان غربی فعال در این حوزه سه برابر شده و حجم و گستردگی پژوهش های مستشرقان تنها در دو دهه اخیر، قابل برابری با همه دوره های قبل از خود است (دهقانی آرانی ۱۳۹۸، ۳۳۲-۳۳۴) طی سال های پس از ۲۰۰۱ م گونه جدیدی از نوشته ها و تولیدات رسانه ای اعم از کتاب، مقاله، سایت، برنامه های تلویزیونی و ... پدید آمده که حاوی اطلاعاتی غالباً منفی در زمینه منجی گرایی اسلامی است. از جمله مهم ترین تولیدات رسانه ای در این عرصه می توان به کتب «ضد مسیح اسلامی» ریچاردسون و «اسلام ردای ضد مسیح» جک اسمیت و سایت هایی مانند (yourislamicfuture.com)، (jacksmithprophecy.org)، (joelstrumpet.com) و برنامه های تلویزیونی همچون مستند شاهدان آخر الزمان^۱ و ایرانیوم^۲ و برنامه های گزارشی با گفت و گو محور در برخی شبکه های غربی مانند CBN،

1. Richardson, Joel, "End times eyewitness: Israel, Islam and the unfolding signs of messiah's return", WND Films, 2014

2. Traiman, Alex, "Iranium", 2011

BBC، فاکس نیوز^۱ و ... اشاره کرد (جهت اطلاع از نمونه‌های بیشتر ر.ک: شجاعی مهر، ۱۳۹۳: ۲۰۲-۲۷۴؛ واحد پژوهش و تحقیق موسسه فرهنگی موعود، ۱۳۸۵: ۲۶۵-۲۷۲).

۳- منجی در تشیع با تحلیل محتوای کتاب «کمال‌الدین»

«کمال‌الدین و تمام النعمه» کتابی به زبان عربی تألیف عالم شیعه محمد بن علی بن بابویه قمی معروف به شیخ صدوق (متوفای ۳۸۱ ق) است. در این کتاب به موضوع غیبت و ظهور امام دوازدهم (ع)، بررسی کامل امامت حضرت مهدی (ع)، تولد، روایات پیامبر و ائمه (ع) درباره ظهور، شرایط دوران ظهور و ذکر نمونه‌هایی از غیبت پیامبران الهی و کسانی که به خدمت آن حضرت رسیده‌اند، پرداخته شده است. این کتاب دارای ۶۲۱ روایت از ۸۸ راوی در ۶۳ باب است.

در این بخش ابتدا روایات «کمال‌الدین» در جدول تحلیل محتوا درج و ۱۶۵۳ مضمون برداشت شد. در مرحله بعد مضامین دسته‌بندی و مقولات نهایی استخراج گردید. جهت رعایت اختصار فقط قسمت‌هایی از جدول ذکر می‌شود:

جدول ۱. تحلیل محتوا روایات «کمال‌الدین»

منبع	مضامین	مفهوم	زیرمقوله	مقوله
کمال‌الدین: ج ۲، ۳۵۴	ایام غیبت امام عصر (عج) طولانی می‌شود تا کسانی که از روی نفاق اظهار دین‌داری می‌کنند از دین بیرون روند.	جداسازی منافقان از مخلصان	فلسفه غیبت امام عصر (عج)	
کمال‌الدین: ج ۲، ۴۴۰	امام عصر (عج) در موسم حج حاضر است و مردم را می‌بیند و می‌شناسد و مردم نیز او را می‌بینند اما نمی‌شناسند.	حضور سالیانه امام در موسم حج و دیدار با مردم و شناخته نشدن	حضور امام عصر (عج) در میان مردم	دوران غیبت امام عصر (عج)
کمال‌الدین: ج ۱، ۲۰۷	مردم از حجت غائب منتفع می‌شوند همچنان که از خورشید پشت ابر منتفع می‌شوند.	انتفاع مردم از امام عصر (عج) مانند انتفاع از خورشید پشت ابر	چگونگی بهره بردن مردم از امام عصر (عج) در دوران غیبت	

1. <https://video.foxnews.com/v/919834102001>
<https://video.foxnews.com/v/3923564/12th-imam>

منبع	مضامین	مفهوم	زیر مقوله	مقوله
کمال‌الدین: ج ۲، ۵۲۸	امام عصر (عج) از ما بین رکن و مقام ظاهر می‌شود	شهر مکه (بین رکن و مقام)	مکان ظهور	دوران ظهور و قیام امام عصر (عج)
کمال‌الدین: ج ۲، ۳۵۴	زوال پادشاهی امیران ستمگر به دست امام عصر (عج) است	از بین رفتن باطل و زوال پادشاهی ستمگران	نابودی دشمنان	
کمال‌الدین: ج ۱، ۲۸۰	هنگام ظهور امام عصر (عج) عیسی بن مریم ع فرود می‌آید و پشت سر ایشان نماز می‌خواند	فرود آمدن حضرت عیسی و نماز خواندن پشت سر امام عصر (عج)	همراهی حضرت عیسی و سایر انبیا با امام عصر (عج)	
کمال‌الدین: ج ۱، ۲۸۰	حکومت امام عصر (عج) شرق و غرب عالم را فرا می‌گیرد	فتح شدن شرق و غرب عالم	برقراری حکومت امام عصر (عج) بر تمام زمین	دوران حکومت امام عصر (عج)
کمال‌الدین: ج ۱، ۲۵۹	امام عصر (عج) زمین را پر از عدل و داد می‌نماید همان گونه که پر از جور و ظلم شده باشد	پر کردن زمین از عدل بعد از پر شدن آن از ظلم و جور	برقراری عدالت	
کمال‌الدین: ج ۲، ۳۴۶	بعد از ظهور در همه جای زمین فقط خداوند پرستش می‌شود	استقرار توحید و پرستیده شدن خداوند در همه جای زمین	از بین رفتن کفر و استقرار دین الهی	
کمال‌الدین: ج ۱، ۲۵۵	خداوند حکومت امام عصر (عج) را تا روز قیامت میان اولیاء خود دست‌به‌دست می‌چرخاند	دست‌به‌دست شدن حکومت امام تا روز قیامت میان اولیاء خدا	فرجام حکومت امام عصر (عج)	
کمال‌الدین: ج ۲، ۴۴۶	با ظهور امام عصر (عج) گره از کار گشوده شود	برداشته شدن گرفتاری و سختی از مردم	برقراری رفاه و آسایش عمومی	

در ادامه با استفاده از نتایج به دست آمده از تحلیل کتاب «کمال‌الدین» به بررسی دیدگاه شیعیان درباره منجی (مهدی موعود (عج)) پرداخته می‌شود:

طبق روایات کتاب «کمال‌الدین» حکومت امام عصر (عج) شرق و غرب عالم را فرا می‌گیرد (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۱: ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۸۰، ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۴۶، ۳۹۴، ۴۱۸، ۵۲۸). بر اساس روایات، ایشان بسط دهنده عدل (همان، ج ۱: ۳۰۴)، برپاکننده موازین عدالت (همان، ج ۲: ۵۲۸) و پاک‌کننده زمین از هر گونه ظلم و ستم است. (همان، ج ۲: ۳۷۲، ۵۲۸) در زمان ایشان هیچ‌کس به دیگری ستم نمی‌کند. (همان ج ۲، ص: ۵۲۸، ۳۷۲) بر اساس روایات متعدد (۳۹ روایت) امام عصر (عج) زمین را سرشار از عدل و داد می‌نماید چنان‌که پر از ظلم و جور شده باشد

(همان، ج ۱: ۲۵۲، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۸۰، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۳۱۴، ۳۱۸؛ ج ۲: ۳۳۶، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۷۳، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۹۴، ۴۰۹، ۴۲۳، ۴۲۷، ۴۳۲، ۴۴۵، ۴۵۴).

امام عصر (عج) به سوی خداوند دعوت و همه خلق را بر توحید جمع می‌نماید (همان، ج ۱: ۲۵۵، ۳۳۱) به گونه‌ای که در تمام زمین فقط خداوند پرستش می‌شود (همان، ج ۲: ۳۴۶) و هیچ معبودی جز «الله» نباشد. (همان، ج ۲: ۳۴۶) در آن زمان دین حق (اسلام) به دست امام عصر (عج) بر همه ادیان چیره می‌شود (همان، ج ۱: ۳۱۷)، همان دینی که خدا و رسولش از آن خشنودند. (همان، ج ۲: ۳۵۷) امام عصر (عج) دین خداوند را ظاهر کرده (همان، ج ۱: ۲۵۸)، اعتلا بخشیده (همان، ج ۲: ۴۴۷) و مردم را به دین پیامبر (ص) دعوت می‌کند و به قرآن فرامی‌خواند. (همان، ج ۲: ۴۱۱) در نتیجه شک از سینه‌های مردم زایل می‌شود (همان، ج ۲: ۳۵۷) و رمنندگان از دین به آشیانه‌های خود برمی‌گردند. (همان، ج ۲: ۴۵۰) امام عصر (عج) اهل زمین را از کفر (همان، ج ۲: ۶۶۸) و هلاکت نجات می‌دهد، گمراهان را هدایت، کوران را بینا (همان، ج ۱: ۲۵۱) و زمین را از فساد پاک می‌نماید (همان، ج ۲: ۳۷۳). بر اساس روایات، امام عصر (عج) حق را با روشن‌ترین دلیل و آشکارترین نشانه به مردم معرفی (همان، ج ۲: ۵۱۱) و مبانی حق را در قرارگاه خود پابرجا می‌کند (همان، ج ۲: ۴۵۰). با ظهور ایشان صبح حقیقت دمیده (همان، ج ۲: ۴۴۹)، حق منتشر و غالب می‌شود و به اهلش بازمی‌گردد تا غایتی که هیچ حقی از ترس خلقی مخفی نمی‌ماند (همان، ج ۲: ۶۴۷). امام عصر (عج) امر خدا را اعلان می‌کند (همان، ج ۱: ۲۵۸) و به دستورات خدای تعالی فرمان می‌دهد (همان، ج ۲: ۳۴۹). ایشان وارث احکام پیامبر (ص) است (همان، ج ۲: ۳۳۵) و حلال خدا را حلال و حرام خدا را حرام (همان، ج ۱: ۲۵۳)، حدود الهی را در میان خلق اقامه و حکم خدا را جاری می‌کند (همان، ج ۱: ۲۶۹) و در آن دوران در زمین معصیت نمی‌شود (همان، ج ۲: ۶۴۷).

بر پایه روایات، امام عصر (عج) وحدت و الفت را بین قلوب پراکنده (همان، ج ۲: ۶۴۷)، صلح و آشتی را میان جماعات (همان، ج ۲: ۴۴۹) و امنیت را در میان امت برقرار می‌سازد (همان، ج ۲: ۳۵۷).

با ظهور امام عصر (عج) گره از کار گشوده (همان، ج ۲: ۴۴۶) و حال عموم بندگان نیکو می‌شود (همان، ج ۲: ۶۴۷). خداوند گرفتاری دوستانش را بعد از سختی طولانی فرج می‌بخشد

(همان، ج ۲: ۳۳۵) و خوف از قلوب آنها می‌رود (همان، ج ۲: ۳۵۷). امام عصر (عج) هنگام ظهور، دست خویش را بر سر بندگان می‌گذارد که از برکت آن، دل مؤمنان مانند پاره آهن استوار می‌گردد و خداوند توانایی چهل مرد را به ایشان می‌دهد. (همان، ج ۲: ۶۵۳). بر مبنای روایات، خداوند زمین را به وسیله امام عصر (عج) پر از دانش می‌کند (همان، ج ۱: ۲۶۰) و عقل و خرد مردم کمال می‌یابد (همان، ج ۲: ۶۷۵). خداوند رمنندگان و گردنکشان سرسخت را در مقابل امام عصر (عج) رام می‌کند (همان، ج ۲: ۴۵۰) و به زانو درمی‌آورد (همان، ج ۱: ۲۵۵). مردم در زمان ظهور امام عصر (عج) از ایشان اطاعت می‌کنند (همان، ج ۲: ۳۷۳ و ۳۷۷) که این عمل در طول اطاعت خدا، پیامبر (ص) (همان، ج ۲: ۴۱۱) و امام اول (ع) است (همان، ج ۲: ۴۰۹). بر اساس روایات، هنگام قیام امام عصر (عج) زمین گنج‌های خود را برای ایشان ظاهر می‌سازد. (همان، ج ۱: ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۶۹) خدای تعالی پستی‌ها و بلندی‌های زمین را برای حضرت برابر می‌کند (همان، ج ۲: ۶۷۴) و زمین برای ایشان درنور دیده و پیچیده می‌شود. (همان، ج ۱: ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۷۲، ۳۷۸)

در عصر ظهور، همه دنیا تحت کنترل و احاطه امام عصر (عج) است (همان، ج ۲: ۳۶۹) و دنیا نزد ایشان به منزله کف دستش می‌شود و کوچک‌ترین چیزی را به راحتی مشاهده می‌کند (همان، ج ۲: ۶۷۴). خداوند امام عصر (عج) را به وسایل عالم مسلط و بادها را برای ایشان مسخر (همان، ج ۱: ۲۵۵) و هر کار دشواری را برای ایشان هموار می‌کند. (همان، ج ۲: ۳۶۹، ۳۷۸) عصا (همان، ج ۲: ۳۷۷، ۶۷۴) و سنگ موسی و کار کردهایشان نزد امام عصر (عج) است (همان، ج ۲: ۶۷۱). نیروی امام عصر (عج) تا حدی است که اگر دستش را به بزرگ‌ترین درخت روی زمین دراز کند آن را از جا درمی‌آورد و اگر بین کوه‌ها فریاد برآورد صخره‌های آن فرو می‌پاشد (همان، ج ۲: ۳۷۷).

در زمان ظهور امام عصر (عج) همه ویرانه‌ها آباد (همان، ج ۱: ۳۳۱) و جهان به وجود ایشان خرم می‌شود و شاخه‌های عزت به جنبش در می‌آیند (همان، ج ۲: ۴۴۹). بر اساس روایات، امر ظهور محقق نشود تا آنکه مردم آزمایش و (مؤمن و منافق) از یکدیگر متمایز شوند (همان، ج ۲: ۳۴۶). ظهور امام عصر (عج) بعد از پر شدن زمین از ستم، بعد از قساوت دل‌ها (همان، ج ۲: ۵۱۶)، پس از یأس (همان، ج ۲: ۳۴۶) و پس از آنکه یاد او از بین برود و اکثر معتقدین به امامت او مرتد شوند، واقع خواهد شد (همان، ج ۲: ۳۷۸). وقتی یاران امام عصر

(عج) (ده هزار مرد) گرد ایشان جمع شوند خدای تعالی امرش را ظاهر می‌سازد (همان، ج ۲: ۳۷۸). امام عصر (عج) بعد از غیبت، مانند شهاب نورانی در شیعی ظلمانی پدیدار می‌گردد (همان، ج ۱: ۲۸۶، ۲۸۷، ۳۲۵؛ ج ۲: ۳۴۲) و زمین به نور ایشان روشن می‌شود (همان، ج ۱: ۲۶۰، ۲۸۰؛ ج ۲: ۳۷۲). هنگام ظهور امام عصر (عج) ابرهای پیروزی سیل آسا بر ایشان می‌بارد و دوستان پیروزی می‌یابند (همان، ج ۲: ۴۵۰) و هر مؤمنی گرچه در قبر باشد شاد می‌شود (همان، ج ۲: ۶۵۳)، ولی برای کافران و مشرکان ناخوش می‌آید. (همان، ج ۲: ۶۷۰) مطابق روایات، امام عصر (عج) از شهر مکه ظهور می‌کند (همان، ج ۱: ۲۶۹، ۲۸۶؛ ج ۲: ۵۲۸). سپس در نجف مستقر می‌شود و پرچم پیامبر (ص) را در آنجا برمی‌افرازد (همان، ج ۲: ۶۷۱، ۶۷۲). هنگام خواندن وصیت پیامبر (ص) بر منبر کوفه مردم، وحشت‌زده فرار و در زمین گردش می‌کنند ولی مذهب حقیقی نمی‌یابند و به سوی او بازمی‌گردند (همان، ج ۲: ۶۷۳).

بر اساس روایات، خداوند امام عصر (عج) را با لشکر خویش (همان، ج ۱: ۲۵۵)، فرشتگان (همان، ج ۱: ۲۵۵، ۲۵۸)، شمشیر (همان، ج ۱: ۳۲۸) و رعبی که در دل دشمن می‌افکند یاری می‌کند (همان، ج ۱: ۳۲۸، ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۹۴). چهار هزار فرشته نشان‌دار، سیزده هزار و سیزده فرشته همراه انبیای گذشته، سیصد و سیزده فرشته جنگ بدر (همان، ج ۲: ۶۷۲) و ملائکه حاضر هنگام تولد امام عصر (عج) در رکاب ایشان هستند (همان، ج ۲: ۴۳۱)، قیام امام عصر (عج) با شمشیر خواهد بود (همان، ج ۱: ۲۶۹؛ ج ۲: ۴۵۳، ۴۸۰) و شمشیرش را هشت ماه روی دوش خود می‌نهد. (همان، ج ۱: ۳۱۸) و پیوسته دشمنان خدا را می‌کشد تا جایی که خدای تعالی خشنود گردد (همان، ج ۱: ۳۲۹). بر اساس روایات، خداوند امام عصر (عج) را برای برچیدن اساس باطل (همان، ج ۲: ۴۴۷) و نابود کردن پادشاهی امیران ستمگر آماده کرده است (همان، ج ۲: ۳۵۳). هنگام ظهور امام عصر (عج) باطل از میان می‌رود و پشت طغیان درهم‌شکسته می‌شود (همان، ج ۲: ۴۴۹).

خداوند توسط امام عصر (عج) از دشمنانش انتقام خواهد گرفت (همان، ج ۱: ۲۵۳؛ ج ۲: ۳۸۵) و زمین را از وجود آن‌ها پاک (همان، ج ۱: ۲۵۵، ۲۶۹؛ ج ۲: ۳۶۱) و هر جبار و سرکش را نابود می‌کند (همان، ج ۲: ۳۶۹). بعد از ظهور امام عصر (عج)، روی زمین جبار ستمگر،

۱. در سند این روایت حسن بن علی بن ابی حمزه بطنانی است که واقفی بوده و علمای رجال وی را تضعیف کردند. از جمله کشی درباره وی می‌گوید: «او دروغگو و ملعون است» (کشی، ۱۴۰۴).

منکر ناسپاس و دشمن کینه‌توز و معاند بدخواه باقی نمی‌ماند (همان، ج ۲: ۴۵۰) و هر شیطان متمرّدی به دست حضرت نابود می‌شود. (همان، ج ۲: ۳۶۹) دشمنان به خنق دچار شده (همان، ج ۲: ۴۵۰) و ظالمان در خانه‌های خود کشته می‌شوند و امر پروردگار شب و روز آن‌ها را فرامی‌گیرد (همان، ج ۲: ۴۶۶). حتی سنگ‌ها نیز مخفیگاه کافران و مشرکان را به مؤمنان خبر می‌دهد (همان، ج ۲: ۶۷۰). امام عصر (عج) خون‌خواه جدش امام حسین (ع) است (همان، ج ۲: ۳۶۱) و از قاتلان ایشان انتقام خواهد گرفت (همان، ج ۱: ۳۱۸). با ظهور امام عصر (عج) بت‌ها در آتش می‌سوزند (همان، ج ۱: ۳۳۱، ۲۵۳؛ ج ۲: ۳۷۸). بر اساس روایات متعدد، هنگام ظهور، عیسی بن مریم فرود می‌آید و پشت سر امام عصر (عج) نماز می‌خواند (همان، ج ۱: ۲۵۱، ۲۸۰، ۲۸۴، ۳۱۶، ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۴۶، ۵۲۸).

۴- تحلیل محتوای کتاب «مکاشفه یوحنا»

کتاب مکاشفه، آخرین کتاب عهد جدید و تنها کتاب آخرالزمانی در قانون عهد جدید است که به شرح وقایع آخرالزمان در کتاب مقدس پرداخته است. این کتاب جایگاهی مرکزی در معاد شناسی مسیحی دارد و به شکل رؤیا و مکاشفه نوشته شده و دارای رموز پیچیده و دشواری است از نظر مسیحیان، این کتاب به قلم یوحنا، شاگرد عیسی (ع)، در حدود سال‌های ۹۴ و ۹۵ نگارش یافته و در زمان سختی و ستم کشیدن مسیحیان نوشته شده است (ر.ک: میشل، ۱۳۷۷: ۵۸).

در این بخش ابتدا تمام عبارات «مکاشفه یوحنا» در جدول تحلیل محتوا درج و ۵۲۵ مضمون از آن برداشت شد. در مرحله‌ی بعد مضامین دسته‌بندی شد و مقولات نهایی استخراج گردید. جهت رعایت اختصار فقط قسمت‌هایی از جدول ذکر می‌شود:

جدول ۲ تحلیل محتوا عبارات «مکاشفه یوحنا»

منبع	مضامین	مفهوم	زیر مقوله	مقوله
مکاشفه فصل ۵: ۱۳	قدرتی به جانور (ضد مسیح) داده می‌شود که مدت چهل و دو ماه تاخت و تاز کرده و بر تمام دنیا حکومت کند	حکومت جانور بر تمام دنیا به مدت ۴۲ ماه	حکومت جانور	ضد مسیح
مکاشفه فصل ۱۷: ۱۳	جانور اقتصاد دنیا را در دست خواهد گرفت	اداره اقتصاد جهانی توسط جانور		

منبع	مضامین	مفهوم	زیر مقوله	مقوله
مکاشفه فصل ۱۳:۸	کسانی که ایمان دار واقعی نیستند، داوطلبانه جانور را پرستش می کنند، زیرا هرگز به مسیح ایمان نیاورده اند	پرستیده شدن جانور توسط بی ایمانان	فریفته شدن مردم در مقابل جانور	
مکاشفه فصل ۱۴:۱	عیسی به زمین باز خواهد گشت و با همه ایمان داران به تعداد ۱۴۴۰۰۰ نفر در اورشلیم خواهند ایستاد	بازگشت عیسی و ایمان داران به زمین اورشلیم	بازگشت عیسی	
مکاشفه فصل ۱:۷	عیسی هنگام بازگشت به زمین بر ابراهه ابرها خواهد آمد	سوار شدن عیسی بر ابر	ویژگی عیسی هنگام بازگشت به زمین	دوره حکومت هزار ساله عیسی
مکاشفه فصل ۱۹:۱۵	از دهان عیسی شمشیر تیزی بیرون می آید تا با آن قوم های بی ایمان را سرکوب کند.	سرکوب بی ایمانان توسط عیسی	اوصاف عیسی در دوران سلطنت	
مکاشفه فصل ۲۰:۱-۴	قبل از اینکه دوره هزارساله شروع شود شیطان در چاه بی انتها زنجیر می شود تا نتواند قومی را فریب دهد	زنجیر شدن شیطان در هاویه	زندانی شدن هزارساله شیطان	

در ادامه به شرح ویژگی ضد مسیح و عیسی مسیح در کتاب مقدس پرداخته می شود:

۴-۱ ضد مسیح در مکاشفه یوحنا

ضد مسیح در «مکاشفه یوحنا» با عنوان وحش، جانور و هیولا نام برده شده است. بعد از نواخته شدن شیپور هفتم جانوری با هفت سر و ده شاخ از دریا ظاهر می شود که روی هر شاخش یک تاج (قدرت حاکمیت) و روی هر سرش نامی کفرآمیز (ادعای خدائی) نوشته شده است (کتاب مقدس، مکاشفه یوحنا، فصل ۱۳: ۱). هفت سر جانور، نشانه هفت پادشاه و ده شاخ او، نشانه ده پادشاه است که با امضا کردن یک پیمان، قدرت خود را به جانور واگذار می نمایند. این امپراتوری جدید هنگام بازگشت عیسی به زمین به جنگ وی می روند اما از او شکست می خورند (همان، فصل ۱۷: ۹-۱۴).

ظاهر جانور شبیه پلنگ، پاهایش مانند پای خرس، دهانش مانند دهان شیر^۱ و دارای زخم مهلکی در یکی از سرهایش است که شفا می یابد. جانور دچار غرور و تکبر می شود

۱. جانور ترکیبی از تمام چهره های شریری است که پیشگام امپراتوری های جهانی است که امپراتوران و حاکمان آن، قدرت مافوق طبیعی خود را از شیطان کسب می کند (ر.ک: مک دونالد، ۲۰۰۷: ۳۴).

نام خدا و آسمانیان را با بی حرمتی یاد کرده و کفر می گوید (همان، فصل ۱۳: ۲-۶). عدد وحش ۶۶۶ می باشد (همان، فصل ۱۳: ۱۸).

طبق «مکاشفه یوحنا» اژدها (شیطان) قدرت خود را به جانور می بخشد (همان، فصل ۱۳: ۲) و او به مدت چهل و دو ماه تاخت و تاز کرده و بر تمام دنیا حکومت می کند (همان، فصل ۱۳: ۵). همه مردم غیر از ایمان داران تسلیم جانور می شوند (کتاب مقدس، مکاشفه یوحنا، فصل ۱۳: ۸). جانور با ایمان داران می جنگد و بسیاری از آن ها را می کشد یا اسیر می نماید ولی نمی تواند به آن ها آسیب روحانی وارد کند (همان، فصل ۱۳: ۷-۱۰). جانور اقتصاد دنیا را در دست گرفته و دارای اسم و عددی است که هیچ کس بدون آن قادر به خرید و فروش نخواهد بود (همان، فصل ۱۳: ۱۷-۱۸).

مردم اژدها را به عنوان خدا، پرستش و جانور را ستایش می کنند و معتقدند کسی توان جنگیدن با او را ندارد (همان، فصل ۱۳: ۴).

بر اساس «مکاشفه یوحنا» هفت فرشته هفت بلای آخر را بر زمین می ریزند که ششمین بلا سبب خشک شدن نهر فرات و هجوم ارتش های مشرق زمین به سوی سرزمین اسرائیل و جمع شدن آن ها در مکانی به نام حارمجدون می شود (همان، فصل ۱۶: ۱۲-۱۶). بلای هفتم، سبب رعد و برق و زمین لرزه شدیدی شده و شهرهای دنیا نابود، جزیره ها ناپدید و کوه ها زیر و رو می شوند و تگرگ پنجاه کیلویی بر سر مردم می بارد (همان، فصل ۱۶: ۱۷-۲۱).

۲-۴ دوره حکومت هزار ساله عیسی

بر اساس «مکاشفه یوحنا»، زمان سلطنت عیسی با سپری شدن دوره عذاب فرا می رسد. عیسی هنگام بازگشت به زمین بر ارا به ابرها خواهد آمد و همه مردم بازگشت پیروزمندانه او را خواهند دید (همان، فصل ۱: ۷)، در آن روز برکت خداوند نصیب ایمان داران به او است. (همان، فصل ۱۹: ۹) کلیسا به کتان پاک و روشن خود را پوشانیده است که بیانگر عدالت مقدسین است (همان، فصل ۱۹: ۸).

عیسی به عدل، داوری و جنگ می نماید (همان، فصل ۱۹: ۱۱) و می تواند بی ایمانان را تشخیص دهد (مک دونالد، ۲۰۰۷: ۴۴). او بر اسبی سفید سوار است (مکاشفه یوحنا، فصل ۱۹: ۱۱) و چشمانی مانند شعله آتش دارد که نشان گر قدرت داوری اوست. عیسی تاج های

فراوان بر سر و لباسی خون‌آلود به تن دارد. بر پیشانی او نامی نوشته شده که فقط خودش معنی آن را می‌داند (همان، فصل ۱۲: ۱۹-۱۳). عیسی با عصائی آهنین می‌آید تا بر مردم سلطنت کند و از دهانش شمشیر تیزی بیرون می‌آید تا با آن قوم‌های بی‌ایمان را سرکوب کند. او با پاهای خود، شراب خشم خدای توانا را در چرخشت خواهد فشرد (همان، فصل ۱۹: ۱۵).

ورود عیسی به جهان علامت پایان یافتن قدرت‌های دروغین است. متحدان جانور همراه لشکر پادشاهان برای جلوگیری از تشکیل حکومت عیسی با او می‌جنگند. ولی دشمنان عیسی، رهبران شرور و نیروهای شیطانی فوراً گرفتار و مجازات شده و نابود می‌شوند. جانور و نبی کاذب زنده در دریاچه آتش افروخته شده پرتاب می‌شوند. تمام همراهان جانور با شمشیر عیسی کشته می‌شوند و لاشخورها دعوت می‌شوند تا از اجساد آن‌ها (مردمی از هر طبقه اجتماعی چه صغیر و چه کبیر) تغذیه کنند (همان، فصل ۱۹: ۱۷-۲۱).

بعد از نابودی دشمنان عیسی و قبل از شروع دوره هزار ساله، شیطان در چاه بی‌انتها به مدت هزار سال زنجیر می‌شود تا نتواند قومی را گمراه کند (همان، فصل ۲۰: ۲-۳).

با بازگشت عیسی لشکرهای آسمانی با لباس‌های کتان سفید و پاک، سوار بر اسب‌های سفید، به دنبال عیسی می‌آیند (همان، فصل ۱۹: ۱۴) و ایمان‌داران، همان کسانی که از جانور اطاعت نکردند و شهیدانی که به خاطر ایمانشان مردند، زنده می‌شوند و دیگر نمی‌میرند. آن‌ها کاهنان خدا و عیسی خواهند شد و در عصر طلایی صلح و کامیابی با مسیح هزار سال سلطنت می‌کنند (همان، فصل ۲۰: ۴-۶).

۵- ارزیابی نظریه جک اسمیت

چنانکه گفته شد جک اسمیت با بررسی منابع شیعی و مسیحی نتیجه گرفته است که نگاه آخرالزمانی تشیع وجه مقابل نگاه آخرالزمانی مسیحیت است. به طوری که منجی در منابع شیعی همان ضد مسیح در کتاب مقدس بوده است؛ اما طبق اطلاعات به دست آمده از تحلیل روایات کتاب «کمال‌الدین» و «مکاشفه یوحنا» اطلاعات ذیل حاصل شد:

۵-۱- ویژگی‌های مشترک منجی در تشیع و مسیحیت

برخلاف ادعای ریچاردسون، هم‌گرایی و هم‌سوئی قابل توجهی میان منجی اسلام و منجی

مسیحیت وجود دارد که از جمله آن‌ها می‌توان به تشکیل حکومت و برپاداشتن عدل و قسط در روی زمین و ایجاد رفاه اشاره کرد. بر اساس روایات متواتر اسلامی بزرگ‌ترین رسالت منجی اسلام، برپاداشتن عدل و قسط روی زمین (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۱: ۲۵۲، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۸۰، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۳۱۴، ۳۱۸؛ ج ۲: ۳۳۶، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۷۳، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۹۴، ۴۰۹، ۴۲۳، ۴۲۷، ۴۳۲، ۴۴۵، ۴۵۴) و اجرای عدالت در جهان است (همان، ج ۱: ۳۰۴؛ ج ۲: ۳۷۲، ۵۲۸). در دوران حکومتش زمین به واسطه او پر از دانش (همان، ج ۱: ۲۶۰)، عقل مردم کامل (همان، ج ۲: ۶۷۵)، برکات زمین ظاهر (همان، ج ۱: ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۶۹)، حال بندگان نیکو (همان، ج ۲: ۶۴۷)، ویرانه‌ها آباد (همان، ج ۱: ۳۳۱)، گرفتاری‌ها رفع (کمال‌الدین، ج ۲: ۴۴۶)، خوف از قلوب مرتفع (همان، ج ۲: ۳۵۷)، جهان خرم (همان، ج ۲: ۴۴۹) و امنیت (همان، ج ۲: ۳۵۷)، وحدت (همان، ج ۲: ۶۴۷)، صلح و آرامش (همان، ج ۲: ۴۴۹) برقرار می‌شود.

طبق «مکاشفه یوحنا» نیز داوری و جنگ عیسی از روی عدالت است (مکاشفه یوحنا، فصل ۱۱: ۱۹) و در بازگشت عیسی کلیسا به رهبری وی مجری عدالت خواهد بود و برکت خداوند نصیب ایمان‌داران می‌شود (همان، فصل ۱۹: ۸-۹).

همچنین رفتار منجی مسیحیت با دشمنانی که مانع تشکیل حکومت او می‌شوند همانند رفتار منجی شیعه است. هر دو دشمنان خدا، مستکبران و ظالمان را نابود می‌کنند تا عدالت، آرامش و امنیت در جهان حاکم شود و مستضعفان عالم نجات یابند. طبق روایات اسلامی مهدی ع زمین را در مدت هشت ماه از وجود دشمنان خدا پاک (کمال‌الدین، ج ۱: ۳۱۸، ۳۲۹) و هر شیطان متمرّد (همان، ج ۲: ۳۶۹)، جبار ستمگر، منکر ناسپاس، دشمن کینه‌توز و معاند بدخواه را نابود می‌کند (همان، ج ۲: ۴۵۰) و ظالمان در خانه‌های خود کشته می‌شوند (همان، ج ۲: ۴۵۰، ۴۶۶).

در مکاشفه یوحنا نیز به نابودی بی‌ایمانان توسط عیسی ع اشاره شده است: «عیسی با عصائی آهنین می‌آید تا بر مردم سلطنت کند و از دهانش شمشیر تیزی بیرون می‌آید تا با آن قوم‌های بی‌ایمان را سرکوب کند» (مکاشفه یوحنا، فصل ۱۹: ۱۵). «ورود عیسی به جهان علامت پایان یافتن قدرت‌های دروغین است. متحدان جانور همراه لشکر پادشاهان برای جلوگیری از تشکیل حکومت عیسی با او می‌جنگند. ولی دشمنان عیسی، رهبران شرور و

نیروهای شیطانی فوراً گرفتار و مجازات شده و نابود می‌شوند. جانور و نبی کاذب زنده در دریاچه آتش افروخته شده پرتاب می‌شوند. تمام همراهان جانور با شمشیر عیسی کشته می‌شوند و لاشخورها دعوت می‌شوند تا از اجساد آنها تغذیه کنند (همان، فصل ۱۹: ۱۷-۲۱).

۲-۵- تمایزات میان منجی تشیع و ضد مسیح کتاب مقدس

تمایزات بسیاری میان منجی اسلامی و ضد مسیح کتاب مقدس وجود دارد که می‌توان به موارد ذیل اشاره کرد: ضد مسیح مردم را به پرستش خود وادار می‌کند (مکاشفه یوحنا، فصل ۴: ۱۳) و با نظام فاسد خود بر جهان حاکم می‌شود (همان، فصل ۵: ۱۳) اما منجی اسلام همه خلق را بر توحید جمع می‌نماید (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۱: ۲۵۵، ۳۳۱) و زمین را از فساد، باطل و طغیان پاک می‌کند (همان، ج ۲: ۳۷۳) و نظامی بر اساس احکام و دستورات الهی برقرار می‌سازد (همان، ج ۱: ۲۶۹)؛ مدت زمان حکومت ضد مسیح ۴۲ ماه است (مکاشفه، فصل ۵: ۱۳) اما حکومت منجی اسلام تا قیامت دوام دارد؛ (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۱: ۲۵۵؛ ج ۲: ۳۵۸) ضد مسیح کسانی را که از پرستش او خودداری کنند از بین می‌برد (مکاشفه، فصل ۷: ۱۳-۱۰) اما روش منجی اسلام با کسانی که دین اسلام را نپذیرند مانند رفتار کریمانه پیامبر اسلام است (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۲: ۴۱۱) و از ایشان جزیه می‌گیرد مگر کسانی که اقدام به فتنه انگیزی و دشمنی کنند که در این صورت هلاک خواهند شد (همان، ج ۲: ۴۵۰).

۶- تبیین اشکالات روش شناختی در نظریه ضد مسیح اسلامی - شیعی جک

اسمیت

در نظریه ضد مسیح اسلامی - شیعی جک اسمیت خطاهای روش شناختی متعددی وجود دارد که مهم‌ترین آنها به شرح زیر می‌باشد:

۱-۶- انتخاب گزینشی (جستجوی ناقص و غیردقیق روایات)

جک اسمیت در برخی موارد با انتخاب و ارائه گزینشی اطلاعات و شواهد و پنهان کردن و نادیده گرفتن اطلاعات و شواهد مخالف سعی در تأیید نظریه ضد مسیح اسلامی دارد.

از جمله اینکه وی ادعا کرده است طبق روایات شیعی روش امام عصر (ع) مبتنی بر جنگ و خونریزی است و شیعیان امام دوازدهم خود را صاحب شمشیر می‌خوانند که برخلاف پیامبر اسلام، با دشمنان خویش مدارا و نرمی ندارد» (Smith, 2011: 186-190).

در پاسخ باید گفت اولاً مطابق آنچه از تحلیل کتاب «کمال‌الدین» مشخص شد، بزرگ‌ترین رسالت امام عصر (عج) در روایات متواتر، برپاداشتن عدل و قسط روی زمین و اجرای عدالت در جهان است (همان، ج ۱: ۲۵۲، ۲۵۷، ۲۵۸، ۲۵۹، ۲۶۱، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۸۰، ۲۸۵، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۸۹، ۳۱۴، ۳۱۸؛ ج ۲: ۳۳۶، ۳۴۱، ۳۴۲، ۳۶۱، ۳۶۹، ۳۷۳، ۳۷۷، ۳۷۸، ۳۷۹، ۳۸۳، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۹۴، ۴۰۹، ۴۲۳، ۴۲۷، ۴۳۲، ۴۴۵، ۴۵۴). زمین به واسطه او پراز دانش (همان، ج ۱: ۲۶۰)، عقل مردم کامل (همان، ج ۲: ۶۷۵)، برکات زمین ظاهر (همان، ج ۱: ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۶۹) حال بندگان نیکو (همان، ج ۲: ۶۴۷)، ویرانه‌ها آباد (همان، ج ۱: ۳۳۱)، گرفتاری‌ها رفع (همان، ج ۲: ۴۴۶)، خوف از قلوب مرتفع (همان، ج ۲: ۳۵۷)، جهان خرم (همان، ج ۲: ۴۴۹) و امنیت (همان، ج ۲: ۳۵۷)، وحدت (همان، ج ۲: ۶۴۷)، صلح و آرامش (همان، ج ۲: ۴۴۹) برقرار می‌شود. طبق «مکاشفه یوحنا» نیز داوری و جنگ عیسی از روی عدالت است (مکاشفه یوحنا، فصل ۱۹:۱۱) و در بازگشت عیسی کلیسا به رهبری وی مجری عدالت خواهد بود و برکت خداوند نصیب ایمان‌داران می‌شود. (همان، فصل ۸: ۱۹-۹) بنابراین برخلاف ادعای مطرح‌شده، امام عصر (عج) همانند منجی مسیحیت فردی مصلح و عدل‌گستر است.

دوماً طبق روایات اسلامی امام عصر (عج) آخرین جانشین پیامبر (ص) (همان، ج ۱: ۲۸۰، ۲۸۴، ۲۵۵، ۳۲۰، ۲۵۹، ۲۶۰؛ ج ۲: ۴۴۱) و در خلقت و اخلاق شبیه‌ترین افراد به ایشان است (همان، ج ۱: ۲۸۶، ۲۸۷؛ ج ۲: ۳۳۵، ۴۰۹)، بنابراین مانند ایشان «رحمت برای جهانیان است» (انبیاء، ۱۰۷) (همان، ج ۱: ۳۰۸؛ ج ۲: ۳۷۱) و «خلق عظیم و برجسته‌ای دارد» (قلم، ۴)، همان روش کریمانه‌ای که پیامبر (ص) با غیرمسلمانان داشتند امام عصر (عج) نیز به‌عنوان جانشین ایشان خواهد داشت (همان، ج ۲: ۴۱۱) و هدف حضرت بر قتل و کشتار نیست بلکه ایشان برای هدایت مردم ظهور می‌کند (همان، ج ۱: ۲۵۱؛ ج ۲: ۴۱۱) و جنگ‌هایی که در زمان ظهور صورت می‌گیرد برای از میان برداشتن جباران و معاندانی است که مسیر هدایت خلق را مسدود کرده و حقوق مردم را پایمال می‌کنند. بر اساس روایات، هنگام ظهور، مؤمنان شاد (همان، ج ۲: ۶۵۳) و کافران و مشرکان ناراحت و آشفته می‌شوند (همان، ج ۲: ۶۷۰) و گردنکشان

نیروهای شیطانی فوراً گرفتار و مجازات شده و نابود می‌شوند. جانور و نبی کاذب زنده در دریاچه آتش افروخته شده پرتاب می‌شوند. تمام همراهان جانور با شمشیر عیسی کشته می‌شوند و لاشخورها دعوت می‌شوند تا از اجساد آنها تغذیه کنند» (همان، فصل ۱۹: ۱۷-۲۱).

همان‌گونه که ملاحظه شد رفتار منجی مسیحیت با دشمنانی که مانع تشکیل حکومت او می‌شوند مشابه رفتار منجی اسلام است. هر دو دشمنان خدا، مستکبران و ظالمان را نابود می‌کنند تا عدالت، آرامش و امنیت در جهان حاکم شود و مستضعفان عالم نجات یابند. از سوی دیگر طبق نمودار ذیل، در کتاب «کمال‌الدین» در مقوله‌های دوران ظهور و حکومت امام عصر (عج) تنها ۹ درصد مضامین، درباره نابودی دشمنان است^۱ و نزدیک به ۵۰ درصد آنها مربوط به دستاوردهای دوران حکومت امام مانند برقراری عدالت، غلبه حق و استقرار دین الهی، اجرای احکام الهی، برقراری رفاه عمومی، امنیت، صلح، وحدت، رفع گرفتاری، ترس و اندوه، آبادانی عالم، تکامل عقول و زیادشدن دانش است. از این آمار می‌توان نتیجه گرفت که بیشترین تلاش حضرت برقراری این دستاوردهاست لذا مقابله ایشان نیز با کسانی است که مانع تشکیل حکومت ایشان شوند. همان مفسدان و ظالمانی که برقراری عدالت و استقرار دین الهی تمام سرمایه‌هایشان را که نتیجه استعمار و استثمار ملت‌های مظلوم است را بر باد خواهد داد.

بنابراین می‌توان نتیجه گرفت جک اسمیت روایات بسیاری را که در زمینه دستاوردهای دوران حکومت امام عصر ع مانند برقراری عدالت رفاه امنیت و... است را نادیده گرفته و تنها به روایات نابودی دشمنان توسط امام عصر پرداخته است درحالی که فراوانی مضامین دستاوردها تقریباً ۶ برابر مضامین نابودی دشمنان است.

در نمونه دیگر، جک اسمیت علت غیبت امام عصر (ع) را طبق منابع شیعی محافظت از جان ایشان عنوان کرده و با یک جمله کنایه آمیز می‌گوید «چگونه خدا می‌تواند او را برای مدت طولانی پنهان کند ولی نمی‌تواند در دید آشکار از او محافظت نماید». این درحالی است که طبق روایات کتاب «کمال‌الدین» غیر از علت مذکور (حفظ جان امام) پنج علت دیگر نیز برای غیبت ذکر شده است. بر اساس روایات، غیبت امام عصر (عج)

۱. مضامین نابودی دشمنان تقریباً ۱ درصد کل مضامین «کمال‌الدین» را تشکیل می‌دهند.

فعل حکیمانه خداوند است (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۲: ۴۸۲) و به واسطه آن بندگانش را آزمایش می‌کند (همان، ج ۲: ۳۴۳، ۳۴۶، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۶۰) تا مشخص شود چه کسی در دوران غیبت ایمان می‌آورد و از او اطاعت می‌کند (همان، ج ۱: ۳۳۱). همچنین غیبت طولانی امام سبب می‌شود کسانی که طینت ناپاکی دارند و از روی نفاق و به طمع رسیدن به استخلاف و تمکین و امنیت منتشره در عهد امام عصر (عج) اظهار دین‌داری می‌کنند از دین بیرون بروند (همان، ج ۲: ۳۵۷، ۴۲۷).

طبق روایات، حکمت غیبت امام عصر (عج) همان حکمتی است که در غیبت حجت‌های الهی پیش از او بوده است (همان، ج ۲: ۴۸۲) و خدای تعالی می‌خواهد در ایشان سنت‌های پیامبران را در غیبت‌هایشان جاری کند (همان، ج ۲: ۴۸۱). طبق روایات متعدد، علت مخفی بودن ولادت و غیبت امام عصر (عج) این است که وقتی ظهور کند بیعت طاغوت و سرکشان بر گردنش نباشد (همان، ج ۱: ۳۱۶، ۳۰۳؛ ج ۲: ۴۸۴، ۴۷۹، ۴۸۰). همچنین علل دیگری نیز وجود دارد که ائمه (ع) اجازه بیان آن را نداشتند و حکمت آن پس از ظهور آشکار می‌گردد (همان، ج ۲: ۴۸۲).

بنابراین از ۳۶ مضمون فلسفه غیبت امام ۲۷ مضمون آن عللی غیر از حفاظت از جان امام را بیان می‌کنند و این نشان می‌دهد که خداوند متعال قطعاً می‌تواند امام را در دید آشکار نیز محافظت کند اما حکمت‌های دیگری وجود دارد که امر غیبت را اجتناب‌ناپذیر کرده است.

۶-۲- عدم استناد به روایات معتبر و منابع اصیل شیعی

یکی از اشکالات مهم روش جک اسمیت عدم استناد به منابع شیعه و روایات معتبر است که از جمله می‌توان به ادعای وی درباره سکونت امام در چاه جمکران و وقوع ظهور از آنجا اشاره کرد. وی معتقد است عبارتی از توصیف ضد مسیح در مکاشفات یوحنا که می‌گوید «آن وحش که دیدی، بود و نیست و از هاویه^۱ خواهد برآمد و به هلاکت خواهد رفت.» تنها بر امام دوازدهم شیعیان تطبیق دارد زیرا شیعیان نیز معتقدند، امام دوازدهم «محمد بن حسن» حدود ۱۲۰۰ سال قبل به دنیا آمده است و پس از درگذشت پدر خود، از

۱. چاه عمیق

دید مردم غایب گشت. همچنین شیعیان معتقدند امام دوازدهم در آخرالزمان ظهور می کند و در حال حاضر درون چاه مسجد جمکران، در روستایی نزدیک قم استقرار دارد و شیعیان درخواست های خود را برای رسیدن به مهدی درون چاه، می اندازند و معتقدند ایشان از آن چاه ظهور خواهد کرد» (<http://www.jacksmithprophecy.org/index.php/iran-the-trigger-for-the-beginning-of-tribulation>).

در پاسخ باید گفت اولاً مفسران کتاب مقدس، یهودا اسخریوطی و امپراطوری رم را از جمله مصادیق وحش سرخ فام دانسته اند. (ر.ک: مک دونالد، ۲۰۰۷) علاوه بر آن در طول تاریخ مسیحیت برای ضد مسیح نمونه های فراوانی ذکر شده است که از جمله آنها می توان به برخی از شخصیت های دینی و سیاسی جوامع مسیحی مانند پاپ و هیتلر و احزابی مانند سوسیالیسم و کمونیسم (توفیقی، ۱۳۸۹: ۲۹۴) و در آخرین نمونه به منجی مسلمانان اشاره کرد (Smith, 2011; Richardson, 2009).

همین مطلب نشان می دهد که این گونه نظریات بر مبنای حدس و گمان و تفسیرهای ظنی از کتاب مقدس شکل گرفته است و نمی توان به صرف چند تشابه احتمالی، بدانها معتقد شد.

دوم اینکه به فرض امکان تطبیق قسمت اول «آن وحش ... بود» بر امام عصر (عج)، قسمت های دوم و سوم قابل تطبیق بر ایشان نیست؛ زیرا طبق روایات، امام عصر (عج) در زمان غیبت میان مردم حضور دارد، در بازارها راه می رود و بر بساط مردم پا می نهد اما آنها او را نمی شناسند (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۲: ۳۴۱). همچنین ایشان در موسم حج حاضر می شوند، مردم را می بیند و می شناسد و مردم نیز او را می بینند اما نمی شناسند (همان، ج ۲: ۳۴۶، ۳۵۱، ۴۴۰). چنان که برخی روایات به دیدار افرادی با امام اشاره دارند که بعد از جدا شدن از امام، ایشان را شناختند. (همان، ج ۲: ۴۷۱) بر اساس روایات، شیعیان در زمان غیبت مانند انتفاع از خورشید پشت ابر از ولایت امام بهره مند می شوند. (همان، ج ۱: ۲۰۷، ۲۵۴؛ ج ۲: ۴۸۴) علاوه بر اینها طبق روایاتی، در دوران غیبت صغری برخی از اصحاب خاص مانند ابراهیم بن مهزیار، علی بن ابراهیم بن مهزیار و ... با امام ملاقات کردند (همان، ج ۲: ۴۴۶، ۴۶۶) که همه اینها بیانگر اینست که عبارت «آن وحش ... نیست» بر امام صدق نمی کند.

همچنین عبارت «آن وحش ... از هاویه خواهد برآمد» نیز بر امام عصر (عج) قابل

تطبیق نیست؛ زیرا هیچ منبع اسلامی و شیعی محل استقرار امام را چاه جمکران ذکر نکرده است و هیچ یک از شیعیان به حضور امام و قیام ایشان از این چاه و مسجد جمکران معتقد نیستند؛ طبق برخی روایات امام عسکری ع از امام عصر (عج) پیمان گرفته است که در سرزمین‌های نهران و دور، مسکن اختیار کند (همان، ج ۲: ۴۴۶، ۴۴۷) و تعدادی از اصحاب در طائف و در نزدیکی مکه در خیمه‌ای پشمین که بقاع اطراف خود را روشن کرده بود امام را دیدند (همان، ج ۲: ۴۴۶، ۴۶۶). همچنین طبق روایات متعدد، امام عصر (عج) در مکه مابین رکن و مقام خروج می‌کند (همان، ج ۱: ۲۶۹، ۲۸۶؛ ج ۲: ۵۲۸) و یاران ایشان نیز از سراسر عالم در مکه مکرمه جمع می‌شوند سپس همراه امام به نجف می‌روند و در آنجا مستقر می‌شوند (همان، ج ۲: ۶۷۱، ۶۷۲). به نظر می‌رسد جک اسمیت در تلاش است با برجسته ساختن مسائل حاشیه‌ای مانند چاه جمکران، در مقابل مطالب اصیل و پایه‌ای به قلب و تحریف واقعیت پردازد.

در نمونه دیگر، جک اسمیت مکان حکومت امام عصر (ع) را منطقه اسرائیل به مرکزیت اورشلیم دانسته و مدت‌زمان حکومت ایشان را هفت سال ذکر کرده و آن را مشابه مدت‌زمان حکومت ضد مسیح در کتاب مقدس دانسته است و می‌گوید: «یکی از رویدادهای مذکور در کتاب مقدس در آخرالزمان، اتحاد کشورهای اطراف اسرائیل (شامل عراق، سوریه، ترکیه، اردن، لبنان، عربستان و درنهایت ایران) و حمله به اورشلیم (بیت المقدس) و تسلط بر آن است. اشغال اورشلیم توسط لشکر اسلامی، به رهبری مهدی صورت می‌پذیرد و مدت ۷ سال ادامه خواهد داشت» (Smith, 2011:195-301).

این در حالی است که روایات درباره مدت حکومت مهدی (ع) مختلف است در روایات درباره مدت حکومت مهدی (ع) به ترتیب پنج، هفت، هشت، نه (مجلسی، ۱۴۰۳، ج ۵۱: ۸۸)، نوزده (مفید، ۱۴۱۳، ج ۲، ص: ۳۸۷) و هفتادسال (همان، ج ۲، ص: ۳۸۵) ذکر شده است. گذشته از صحت یا عدم صحت آنها، همه این زمان‌ها مخالف مدت‌زمان حکومت ضد مسیح در مکاشفه یوحنا است که ۴۲ ماه (کمتر از چهار سال) ذکر شده است: «قدرتی به جانور داده می‌شود که مدت چهل و دو ماه تاخت و تاز کرده و بر تمام دنیا حکومت کند» (مکاشفه، فصل ۵: ۱۳). علاوه بر این طبق روایات «کمال‌الدین» خداوند حکومت امام دوازدهم (ع) را بادوام می‌نماید و حکومت ایشان را تا روز قیامت میان اولیاء

خود دست به دست می‌چرخاند (صدوق، ۱۳۹۵، ج ۱، ص: ۲۵۵). بر اساس یک روایت، بعد از امام عصر (عج) دوازده مهدی خواهد بود که مردم را به موالات و معرفت اهل بیت (ع) فرامی‌خوانند (همان، ج ۲، ص: ۳۵۸).

از سوی دیگر طبق روایات، حکومت امام عصر (عج) محدود به مناطق اطراف اسرائیل نیست و حکومت ایشان شرق و غرب عالم را فرا می‌گیرد (همان، ج ۱: ۲۵۴ و ۲۵۵ و ۲۸۰ و ۳۳۱؛ ج ۲: ۳۴۶ و ۳۹۴ و ۴۱۸ و ۵۲۸) و همه دنیا تحت کنترل و احاطه امام عصر (عج) خواهد بود (همان، ج ۲: ۳۶۹) همچنین ادعای وی درباره محل حکومت بودن اورشلیم نیز صحیح نیست و مطابق روایات متعدد، شهر کوفه محل حکومت مهدی (ع) خواهد بود (همان، ج ۲: ۶۷۱ و ۶۷۲ و ۴۱۰).

نمونه دیگر از عدم استناد جک اسمیت به منابع اصیل و روایات معتبر این سخن وی است که می‌گوید در نیمه دوم هفت سال حکومت مهدی در اورشلیم ذمه برداشته شده و همه غیرمسلمانان باید مسلمان شوند و گرنه کشته می‌شوند: «در نیمه دوم هفت سال حکومت مهدی ذمه برداشته شده و همه ایشان می‌بایست به «الله» (خدای مسلمانان) ایمان بیاورند؛ و گرنه کشته می‌شوند. در انتهای هفت سال، عیسی مسیح همراه ایمان‌آوردگان خویش بر زمین فرود می‌آید و اورشلیم را از دست لشکریان ضد مسیح (که همان منجی اسلامی و مهدی شیعی است) نجات می‌دهد و حکومت خود را بر آن بنا می‌نهد (Smith, 2011: 195-301). در حالی که بر اساس آنچه از تحلیل روایات کمال‌الدین مشخص شد در دوران حکومت منجی اسلامی دین اسلام بر همه ادیان غلبه پیدا می‌کند (همان، ج ۱: ۳۱۷). اما غلبه اسلام از راه جنگ و خونریزی نیست بلکه امام عصر (ع) مردم را با روشن‌ترین دلیل و آشکارترین نشانه به اسلام دعوت می‌کند (همان، ج ۲: ۵۱۱) و به قرآن فرامی‌خواند (همان، ج ۲: ۴۱۱). مردم با دیدن براهین، شک از قلوبشان زایل می‌شود و قلبا به اسلام می‌گروند (همان، ج ۲: ۳۵۷). اگر جنگی صورت می‌گیرد برای نابودی کفار و ستمگران معاند و ستیزه‌گر و دولت‌های باطل است. وقتی این موانع برطرف شد، امام عصر (ع) دین حق را ظاهر (همان، ج ۱: ۲۵۸) و اسلام ناب را معرفی، گمراهان را هدایت و کوران را بینا می‌کند (همان، ج ۱: ۲۵۱) در نتیجه مردم با دیدن حقیقت، آگاهانه و بدون اجبار به اسلام می‌گروند (همان، ج ۲: ۴۵۰). بنابراین همان‌گونه که در طول ۲۳ سال دوران رسالت رسول

خدا (ص) هیچ‌گاه کسی به خاطر عدم پذیرش اسلام کشته نشد، جانشین ایشان نیز که رحمت برای جهانیان و شبیه‌ترین فرد به رسول‌الله (ص) است نیز همین شیوه را در پیش خواهد گرفت.^۱ در مجموع می‌توان گفت با توجه به این‌که اسلام راستین جاذبه‌ای فوق‌العاده دارد، از طرف اکثریت مردم جهان پذیرفته خواهد شد و وحدت ادیان عملی می‌گردد؛ اما اقلیت‌های کوچکی از پیروان ادیان آسمانی بر اثر اشتباه یا تعصب بر عقیده پیشین خویش باقی می‌مانند ولی از عقیده تثلیث و شرک دست برداشته و خداپرست می‌شوند (ر.ک: امینی، ۱۳۸۰: ۳۰۵-۳۰۸)، که با حفظ شرایط «اهل ذمه» تا زمانی که دست به تحریکاتی نزنند مورد حمایت حکومت اسلامی خواهند بود (مکارم شیرازی، ۱۳۸۶: ۲۸۷-۲۹۰؛ صدر، ۱۳۸۴: ۵۲۲-۵۲۶)، اما کسانی از آن‌ها که معاند با حق، فتنه‌گر و لجوج باشند به قتل محکوم خواهند بود زیرا ممکن است در ایمان مؤمنان رخنه کنند و جامعه را در درازمدت به تباهی بکشند (مجلسی، ۱۴۰۴: ج ۲۶، ۱۶۰).

نمونه دیگر از ادعاهای بدون دلیل جک اسمیت این است که وی علت اهمیت موضوع «مطابقت منجی شیعه و ضد مسیح مسیحیت در عصر مدرن» را این می‌داند که «چون ایران یک کشور مسلمان شیعه است و صلح جهانی را با پیش‌روی تسلیحات هسته‌ای خود از جمله نابودی اسرائیل تهدید می‌کند»^۲. در این مطلب ادعا شده ایران صلح جهانی را با پیش‌روی تسلیحات هسته‌ای تهدید می‌کند در صورتی که طبق اعتراف خود غربی‌ها، در مکتب تشیع و طبق عقاید اسلامی ساخت و استفاده از سلاح‌های کشتار جمعی حرام است و مراجع شیعه نیز به تحریم آن فتوا داده‌اند.^۳ آنچه امروزه در جهان مشاهده می‌شود خلاف سخن جک اسمیت را نشان می‌دهد. این رژیم صهیونیستی اسرائیل است که در کشورهای اسلامی فتنه‌انگیزی کرده و صلح و آرامش جهانی را به مخاطره انداخته است. این کشور جعلی با تصاحب ناحق سرزمین فلسطینی‌ها تاکنون ده‌ها هزار نفر از ساکنان آنجا اعم از مسلمان و غیرمسلمان را کشته و مساجد

۱. طبق یک روایت «امام عصر (عج) با غیر مسلمانان صلح می‌کند و آنها نیز با کمال ذلت به وی جزیه می‌دهند.»

(مجلسی، ۱۴۰۳: ج ۵۲، ۳۸۱)

2- <http://www.jacksmithprophecy.org/index.php/iran-the-trigger-for-the-beginning-of-tribulation>

۳- ر.ک:

<https://farsi.khamenei.ir/others-dialog?id=47431>,
<https://makarem.ir/maaref/fa/article/index/411859/>

و کلیساها را نابود کرده است و در مقابل، ایران اسلامی است که تمام‌قد به دفاع از مظلومان عالم به‌خصوص ستمدیدگان فلسطین برخاسته است.

آمریکا و اسرائیل گروه‌های تروریستی امثال القاعده، طالبان و داعش را به وجود آوردند^۱ تا با ریختن خون بی‌گناهان چهره‌ای خشن و خون‌ریز از اسلام را به مردم جهان معرفی کنند. دستگاه عظیم رسانه‌ای غرب نیز با پوشش گسترده عقاید آخرالزمانی این گروه‌های تروریستی در صدد است این عقاید را نگاه اسلام به پایان جهان قلمداد کند و به مردم جهان بیاوراند. آینده‌ای تاریک، رعب‌آور و ترسناک برای غیرمسلمانان (دهقانی آرانسی، ۱۳۹۶: ۵۹). در حالی که این ایران اسلامی است که در مقابل گروه‌های تروریستی قد علم کرده و برای نجات مظلومان راه مبارزه با آن‌ها را در پیش گرفته است تا مردم مسلمان و غیرمسلمان را از چنگال آن‌ها نجات بخشد و زمینه را برای آمدن منجی و مصلح حقیقی مهیا سازد.

به نظر می‌رسد رسالت جک اسمیت تلاش برای حفاظت از اسرائیل است. همان ملت شرووری که رهبران آن طبق تعلیمات عیسی در «مکاشفه یوحنا» از کنیسه شیطان‌اند (مکاشفه یوحنا، فصل ۲: ۹؛ فصل ۳: ۹) و سرانجام در مقابل ایمان‌داران فروتن می‌شوند (همان، فصل ۳: ۹) همان یهودیانی که ادعا می‌کردند برگزیده خدا هستند، مسیحیان را آزار داده و با مقدسین کلیسا مخالفت می‌کردند سرانجام اقرار خواهند کرد که مسیحیان حقیر شده عملاً گله برگزیده خدا هستند (مک‌دونالد، ۲۰۰۷: ۱۸).

همچنین مک‌دونالد در تفسیر خویش معتقد است زمینی که ضد مسیح از آن خارج می‌شود سرزمین اسرائیل است و احتمالاً او یک یهودی است (همان: ۳۵).

نتیجه‌گیری

با بررسی روایات کتاب «کمال‌الدین» و «مکاشفه یوحنا» مشخص شد:

۱- برخلاف ادعای جک اسمیت، هم‌گرایی و هم‌سوئی قابل‌توجهی میان منجی اسلام و منجی مسیحیت وجود دارد که شاخص‌ترین آن‌ها تشکیل حکومت و برپاداشتن عدل و قسط در روی زمین است.

۲- تمایزات بسیاری میان منجی شیعه و ضد مسیح کتاب مقدس وجود دارد که

مهم‌ترین آن‌ها تفاوت در مدت‌زمان حکومت، حکومت بر زمین با نظامی فاسد و اجبار مردم به پرستش خود، توسط ضد‌مسیح در مقابل برقراری نظامی بر اساس احکام و دستورات الهی و جمع کردن همه مردم حول محور توحید توسط منجی است.

۳- در نظریه ضد‌مسیح اسلامی جک اسمیت خطاهای روش‌شناختی متعددی وجود دارد که مهم‌ترین آن عدم استناد به روایات معتبر و منابع اصیل شیعی است که از جمله می‌توان به ادعاهای وی درباره سکونت امام در چاه جمکران و وقوع ظهور از آنجا، حمله به اسرائیل و لغو جزیه و کشتار همه غیرمسلمانان در دولت مهدی اشاره کرد در حالی که هیچ‌کدام از این مطالب در منابع شیعه ذکر نشده است.

ارائه‌گزینشی شواهد موافق و پنهان کردن و نادیده گرفتن اطلاعات و شواهد مخالف یا به‌عبارت‌دیگر تمسک به بخش کوچکی از روایات و نادیده گرفتن روایات متضاد با ایده «ضد‌مسیح اسلامی» از دیگر اشکالات روش‌شناختی جک اسمیت است. همچنین این دیدگاه بر اساس تفسیر ظنی از کتاب مقدس شکل گرفته است و به‌صرفه مشابهتی جزئی نمی‌توان قائل به آن شد.

۴- هدف دشمنان از طرح نظریه «ضد‌مسیح اسلامی» بسیج نمودن ملت‌های آمریکا و اروپا علیه انقلاب اسلامی ایران و مسلمانان است، زیرا آن‌ها بر این باورند که خطر خیزش اسلامی و تمدن الهی، تمدن مادی آن‌ها را تهدید نموده و سلطه ظالمانه آن‌ها را بر ملت‌های جهان از میان برمی‌دارد. از این‌رو مخاطب غربی را به چنان هراسی وامی‌دارند که اسلام و مهدویت را به‌عنوان دشمن اصلی خود بشمارد و با سیاست‌های جاری دولت خویش علیه اسلام و کشورهای اسلامی همگام شود. همچنین با خشن و خون‌ریز جلوه دادن چهره منجی اسلامی باعث فاصله گرفتن مردم از ایشان شده تا شرایط ظهور فراهم نگردد.

تعارض منافع

تعارض منافع ندارم.

ORCID

Faththiyh
Fattahizadeh
Maryam Ahdian
Saeid Bakshi

 <http://orcid.org/0000-0003-1633-0955>

 <http://orcid.org/0000-0002-4599-1931>

 <http://orcid.org/0009-0005-0835-860X>

منابع

- الهامی نیا، علی اصغر. (۱۳۸۲). *نهضت انتظار و انقلاب اسلامی سطح ۳*، تهران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- امامی جمعه، سید مهدی؛ جهان احمدی، آزاده. (۱۳۸۹). «دجال شناسی تطبیقی در الهیات اسلامی و مسیحی»، *الهیات تطبیقی*، شماره ۳.
- باردن، لورنس. (۱۳۷۴). *تحلیل محتوا، ترجمه ملیحه آشتیانی و محمد یمنی دوزی*، تهران: دانشگاه شهید بهشتی.
- بلخاری قهی، حسن. (۱۳۷۸). *تهاجم یا تفاوت فرهنگی*، تهران: حسن افرا.
- توفیقی، حسین. (۱۳۸۹). *آشنایی با ادیان بزرگ*، تهران، سمت.
- حیدری، احمد. (۱۳۸۳). *نهضت انتظار ۲ سطح ۲*، تهران، سپاه پاسداران انقلاب اسلامی.
- دهقانی آرانی، زهیر. (۱۳۹۶). *پنجه بر آفتاب*، قم: حوزه علمیه قم.
- (۱۳۹۹). *علل اوج گیری مهدی پژوهی و مهدی ستیزی در غرب و راه های مقابله با آن در پرتو نظرات حضرت آیت الله خامنه ای. جامعه مهدوی*، شماره ۲.
- شاکری زواردهی، روح الله؛ دهقانی آرانی، زهیر. (۱۳۹۵). «بررسی و نقد نظرات «ضد مسیح اسلامی» و «اسلام، ردای ضد مسیح» در تطبیق ضد مسیح بر منجی اسلامی»، *انتظار موعود*، شماره ۵۲.
- شجاعی مهر، رضا. (۱۳۹۳). *غرب و مهدویت*، قم: بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (عج)، صادقیان تالشی، سید محمد فیاض. (۱۳۹۵). *مهدی (ع) آخرین خلیفه*، تهران: شورای برنامه ریزی مدارس علوم دینی اهل سنت.
- صدر، سید محمد. (۱۳۸۴). *تاریخ پس از ظهور*. مترجم: حسن سجادی پور، تهران: موعود عصر (عج).
- صدوق، محمد بن علی. (۱۳۹۵ ق). *کمال الدین و تمام النعمه*، تهران، اسلامیه.
- عزتی، مرتضی. (۱۳۷۶). *روش تحقیق در علوم اجتماعی*، تهران: دانشگاه تربیت مدرس.
- کتاب مقدس. (۱۳۸۸). *عهد عتیق و عهد جدید*، ترجمه فاضل خان همدانی، ویلیام گلن، هنری مرتن، تهران: اساطیر.
- کشی، ابوعمر و محمد بن عمر. (۱۴۰۴ ق). *اختیار معرفة الرجال*، قم: موسسه آل البیت.

- مسلم بن حجاج. (۱۴۱۲). صحیح مسلم، قاهره، دار الحدیث.
- مکارم شیرازی، ناصر. (۱۳۸۶). حکومت جهانی مهدی (عج)، قم، نسل جوان.
- مک‌دونالد، ویلیام. (۲۰۰۷). تفسیر کتاب مقدس برای ایمان‌داران (مکاشفه عیسی مسیح)، نشویل: توماس نلسون.
- مجلسی، محمدباقر. (۱۴۰۳ ق). بحار الأنوار الجامعة لدرر أخبار الأئمة الأطهار علیهم السلام، تهران: دار احیاء التراث العربی.
- . (۱۴۰۴ ق). مرآة العقول فی شرح أخبار آل الرسول، تهران: دار الکتب-الإسلامیة.
- مقری، احمد؛ نواب، سید ابوالحسن. (۱۳۹۶). «بررسی پیشگویی‌ها درباره تقابل یا توافق مهدی و مسیح از دیدگاه اسلام و مسیحیت»، مشرق موعود، شماره ۴۱.
- موسوی، سید رضی. (۱۳۹۱). شرق شناسی و مهدویت، قم: انتشارات بنیاد فرهنگی حضرت مهدی موعود (ع).
- میشل، توماس. (۱۳۷۷). کلام مسیحی، مترجم: حسن توفیقی، قم: مرکز مطالعات و تحقیقات ادیان و مذاهب.
- واحد پژوهش و تحقیق موسسه فرهنگی موعود. (۱۳۸۵). پیشگویی‌ها و آخرالزمان، تهران، موعود عصر.
- هاکس، جیمیز. (۱۳۷۷). قاموس کتاب مقدس، تهران: انتشارات اساطیر.
- هدایتی، فاطمه؛ نورائی، محسن. (۱۳۹۵). «بررسی تطبیقی پیشگویی‌های آخرالزمان در اسلام، یهودیت و مسیحیت»، مشرق موعود، شماره ۳۸.
- هولستی، آل. آر. (۱۳۷۳). تحلیل محتوا در علوم اجتماعی و انسانی، ترجمه نادر سالارزاده امیری، انتشارات دانشگاه علامه طباطبائی.
- یوسفیان، مهدی، دهقانی آرنی، زهیر. (۱۳۹۴). بررسی و نقد دیدگاه‌های جوئل ریچاردسون در زمینه مهدویت. انتظار موعود، شماره ۴۸.

References

- Goodman, Phillip Geoffrey. (1993). *The Assyrian connection. The roots of the Antichrist and the emerging signs of Armageddon*. Lafayette La: Prescott Press.
- Stone James. (2012). *Islamic Apocalypse: How Islam Will Fulfill End Time*

- Prophecy*, CreateSpace Independent Publishing Platform.
- Ralph W. Stice. (2005). *From 9/11 To 666: The Convergence Of Current Events, Biblical Prophecy And The Vision Of Islam*, Acw Press.
- Richardson Joel. (2009). *The Islamic Antichrist: The Shocking Truth about the Real Nature of the Beast*, WND Books, Washington DC.
- Rosenberg, Joel C. (2010). *The Twelfth Imam*. Carol Stream, Ill.: Tyndale House Publishers.
- Smith, Jack, (2011). *Islam: The Cloak of Antichrist*, Winepress Publishing.
www.farsi.khamenei.ir
www.jacksmithprophecy.org
www.joelstrumpet.com
www.yourislamicfuture.com

References [In Persian]

- Bible, (2009). Old Testament and New Testament, translated by Fazel Khan Hamadani, William Glenn, Henry Martyn, Tehran: Asatir. [In Persian]
- Barden, Lawrence, (1995). *Content Analysis*, translated by Maliheh Ashtiani and Mohammad Yamani Doozi, Tehran: Shahid Beheshti University. [In Persian]
- Balkhari Ghehi, Hasan, (1999). *Cultural Invasion or Difference*, Tehran: Hasan Afra. [In Persian]
- Dehghani Arani, Zohair, (2017). *Claws on the Sun*, Qom: Seminary of Qom. [In Persian]
- , (2020). Reasons for the Rise of Mahdi Studies and Anti-Mahdism in the West and Ways to Counter It in Light of the Views of Ayatollah Khamenei. *Mahdavi Society*, No. 2. [In Persian]
- Elhami Nia, Ali Asghar, (2003). *The Movement of Expectation and the Islamic Revolution Level 3, Tehran*, Islamic Revolutionary Guard Corps. [In Persian]
- Emami Jom'eh, Seyyed Mehdi; Jahan Ahmadi, Azadeh, (2010). *Comparative Study of Dajjal in Islamic and Christian Theology*, Comparative Theology, No. 3. [In Persian]
- Ezzati, Morteza, (1997). *Research Methodology in Social Sciences*, Tehran: Tarbiat Modares University. [In Persian]
- Heidari, Ahmad, (2004). *The Movement of Expectation 2 Level 2*, Tehran, Islamic Revolutionary Guard Corps. [In Persian]
- Hakes, James, (nd). *Dictionary of the Holy Bible*, Tehran: Asatir Publications. [In Persian]
- Hedayati, Fatemeh; Nouraei, Mohsen, (2016). "Comparative Study of End Time Prophecies in Islam, Judaism and Christianity", *Mashreq-e-Moud*, No. 38. [In Persian]

- Holsti, Ol.R., (1994). *Content Analysis in Social and Human Sciences*, translated by Nader Salarzadeh Amiri, Allameh Taaat 'ny ii verii ty Press. [In Persian]
- Kashi, Abu Amr Muhammad ibn Umar, (1984). *Ikhtiyar Ma'rifat al-Rijal*, Qom: Al al-Bayt Institute. [In Persian]
- Muslim ibn Hajjaj, (1991). *Sahih Muslim*, Cairo, Dar al-Hadith. [In Arabic]
- Makarem Shirazi, Naser, (2007). *The Global Government of Mahdi (A.J.)*, Qom, Nasl-e-Javan. [In Persian]
- MacDonald, William, (2007). *The Believer's Bible Commentary (Revelation of Jesus Christ)*, Nashville: Thomas Nelson. [In Persian]
- Majlisi, Muhammad Baqir, (1983). *Bihar al-Anwar al-Jami'a li-Durar Akhbar al-A'imma al-Athar (A.S.)*, Tehran: Dar Ihya al-Turath al-Arabi. [In Persian]
- , (1984). *Mirat al-Uqul fi Sharh Akhbar Al al-Rasul*, Tehran: Dar al-Kutub al-Islamiya. [In Persian]
- Mogheri, Ahmad; Nawab, Seyyed Abolhassan, (2017). Review of Predictions on the Confrontation or Agreement of Mahdi and Christ from the Perspective of Islam and Christianity, *Mashreq-e-Moud*, No. 41. [In Persian]
- Mousavi, Seyyed Razi, (2012). *Orientalism and Mahdism*, Qom: Publications of the Cultural Foundation of Hazrat Mahdi (A.J.). [In Persian]
- Michel, Thomas, (1998). *Christian Theology*, Translator: Hasan Tofighi, Qom: Center for Studies and Research on Religions and Sects. [In Persian]
- Research and Investigation Unit of the Promised Cultural Institute, (2006). *Predictions and the E o T me Terr MMMMMMAAAA* [In Persian]
- Shakeri Zavardehi, Rouhollah; Dehghani Arani, Zohair, (2016). Review and Critique of the Views of 'Islamic Antichrist' and 'Islam, the Robe of the Antichrist' in Comparing the Antichrist with the Islamic Savior, *Entezar Mo'oud*, No. 52. [In Persian]
- Shojaee Mehr, Reza, (2014). *The West and Mahdism*, Qom: Cultural Foundation of Hazrat Mahdi (A.J.),. [In Persian]
- Sadeghian Taleshi, Seyyed Mohammad Fayaz, (2016). *Mahdi (A) the Last Caliph*, Tehran: Planning Council of Sunni Religious Schools. [In Persian]
- Sadr, Seyyed Mohammad, (2005). *History After the Appearance*. Translator: Hasan Sajjadiporr Terr ::: MM@AAAAAJJ). [In Persian]
- Sadouq, Muhammad ibn Ali, (1975). *Kamal al-Din wa Tamam al-Ni'mah*, Tehran, Islamiya. [In Persian]
- Tofighi, Hossein, (2010). *Familiarity with Major Religions*, Tehran, SAMT,